

NORDISK OG GERMANSK MYTOLOGI

Af dansklærere ved Køge Gymnasium

A

Alfer, menneskelignende væsner, små og oftest usynlige. De gode alfer hed lysalfer, de onde hed svartalfer.

Alfheim, Freyrs* pragtfulde bolig.

Alsyin, en af hestene foran solvognen.

Andvare, dværg i Alfheim*, der forvandlede sig til en gedde, hvis han blev forfulgt, Loke* fangede ham i et net og gav ham til havgudinden Ran*.

Angrboda, jættekvinde, der ved Loke* avlede Fenrisulven*, Midgårdsormen (se Jormungand) og Hel*.

Aserne, udgjorde det største gudesamfund. Aserne, hvis antal man ofte anslår til tre, mange gange til tolv, bestod bl. a. af Odin*, Thor*, Balder* og Frigg*. Asgird, Asernes bolig, her boede guderne, Aserne* og Vanerne*, i modsætning til Midgård, menneskenes bolig. Asgård menes oprindeligt at være på jorden; senere i himlen.

Audhumla, mytisk kø, født af rim. Buri, Jætternes stamfader, fødtes af de rimklædte og salte stene, som koen slikkede.

Austri (øst), en af de fire dværge, der bar himmelhvælvingen på sine skuldre.

B

Baldar, søn af Odin* og Frigg*, lysets og skønhedens unge søn. Oprindelig var han plantevækstens og årstidernes personificering. Da han blev elsket af guder og mennesker, pådrog han sig Lokes* had. For at beskytte Balder tog Frigg levende og døde i ed på, at de ikke ville skade hendes søn. Hun

glemte imidlertid misteltenen*, og Loke, det Ondes geni, benyttede sig af denne til at dræbe den unge gud (se Hoder). Hele jorden sørgede over Balders død, og Nanna., hans hustru, døde af sorg. Frigg bad Hel*, som herskede over Dødsriget, om at give hende Balder tilbage. Hel fordrede, at alle skabninger skulle begræde Balders bortgang. Da Loke nægtede dette, måtte Balder forblive i Underverdenen. Loke optrådte ved denne lejlighed i skikkelse af den gamle kone Tøk, der erklærede, at hun kun ville græde tørre tårer. Efter Ragnarok* vender Balder tilbage.

Balmung, Siegfrieds* sværd i Nibelungenlied*.

Bergelmir, da Odin* dræbte jætten Ymer*, druknede alle jætter undtagen Bergelmir i hans blod.

Han blev stamfader til en ny jætterace.

Bersærk, i den nordiske mytologi en mand, der faldt i trance og forvandlede til en slags varulv.

Bifrost, broen, der fører fra jorden til Asgård* og vogtes af Heimdal*. Må opfattes som symbol på regnbuen.

Blast, se Sundhilfare.

Brage, gift med Idun*, poesens visdommens og veltalenhedens gud.

Brisingamen, Frejas* smykke.

Brok, dværg, der sammen med Sindri* smedede Odins* magiske ring, Draupnir*, og Thors* hammer, Mjølner*.

Brunhild, nordiske og germanske myters heltinde, især i Nibelungenlied. Hun var en kvindelig kriger, næsten utilnærmelig, det lykkedes kun

Siegfried* at komme hende nær. **Buri**, Asernes* stamfader, skabt af en sten, da koen Audhumla* slikkede på den.

D

Dag, søn af jætten Narfis datter, Nat, og Delling*, som var af Asernes æt. Han fik hesten Skinfaxe og en vogn, hvori han sammen med Nat kørte rundt på himlen. Nats hest hed Rimfaxe.

Delling, fader til Dag*.

Dis, undertiden identificeret med Valkyrierne*. Det var kvindelige Aser. Ordet bruges også i betydningen gudinde.

Donnar, tysk navn for tordenguden Thor*, herfra stammer ordet Donnarstag«, engelsk Thursday. Romerne identificerede denne gud med Hercules og senere med Jupiter.

Draupnir, Odins* magiske ring, smedet af Brok* og Sindri*. Hver ottende dag frembragte den otte lignende ringe. Odin lagde Draupnir på Balders bål, men Balder* sendte ringen tilbage fra Hel* med Hermod*.

E

Edda. Snorre Sturlusons Edda fra omkr. 1200 er en samlet fremstilling af den nordiske gudelære og bygger bl.a. på de 3-400 år ældre kvad, der er samlet i de på Island nedskrevne Ældre Edda og Yngre Edda.

Eir, underordnet lægegud. Einherjer, navn på helte fra Valhal*. Ved Ragnarok, verdens undergang, kæmpede de sammen med Aserne* imod Jætterne. Eldir og Fimafeng, tjenere hos Ægir*.

F

Fenrisulven, gigantisk ulv, født ved Lokes* forbindelse med jættekvinden Angrboda*. Den blev til sidst så stærk, at Odin* bad dværgene smede et bånd til

den. Det var lavet af kattetrin, kvindeskæg, klippens rødder, bjørnenes sener, fiskens ånde og fuglens spyt, og det kaldes Gleipnir. Ulven ville imidlertid kun lade sig binde på den betingelse, at en af guderne ville lægge sin hånd i dens gab. Derved mistede Tyr* sin højre hånd. Ved Ragnarok* skal Fenrisulven slippes løs, og den vil da æde Odin, men blive dræbt af hans søn Vidar*.

Fimafeng og Eldir, tjenere hos Ægir*.

Fimbulvinter, den store vinter, der indleder Ragnarok* og dræber alle mennesker undtagen to, nemlig Liv og Livtrase, som er skjult i Hoddmimes skov, og som grundlægger en ny menneskeslægt. Fjalar, ond dværg, Galars* ledsager.

Folkvang, Frejas* pragtfulde bolig, i hvis sale der altid lød kærlighedssange.

Forseti, Balders og Nannas søn, tålmodighedens og forsoningens gud.

Freki og Geri, de to ulve, som ledsagede Odin, der kun drak vin og aldrig spiste, men som gav dem sin føde.

Frej, en af de vigtigste guder, søn af Njord, broder til Freja*, gift med Gerd*. Centeret for hans kult var Uppsala, og her ofrede man mennesker til hans ære. Man dyrkede ham som vegetationens og frugtbarhedens gud. Hans vogn blev trukket af galten Gullinbursti (Gylden børste), og han ejer skibet Skidbladne.

Freja, gudinde for kærligheden og frugtbarheden. Hun var en af de vigtigste guder, datter af Njord* og søster til Frej. Hun identificeredes ofte med Frigg og boede i den pragtfulde bolig **Folkvang**. Hun ejer smykket Brisingamen.

Frigg eller **Frigga**, gift med Odin*, en af de vigtigste

gudinder, som moder til Balder* kunne hun trods sine forsøg ikke for hindre hans død. Hun identificeredes med Freja*, som gudinde for kærligheden og ægteskabet sammenlignedes hun med Venus. Hendes navn lever videre i det danske ord fredag såvel som i det tyske Freitag og det engelske Friday.

Fulla, underordnet gudinde, Friggs* tjenerinde.

G

Galar, dværg, der sammen med sin ledsager Fjalar* dræbte den vise Kvasir. Af sidstnævntes blod fødtes digterne.

Garm, en hund, der vogtede Hels* bolig, Underverdenen. Ved Ragnarok kæmpede den med Jætterne* imod Aserne*. Guden Tyr* dræbte den, hvorved han samtidig mistede livet.

Gefion, agerbrugets gudinde og især jomfruernes beskytterinde. Ofte identificeret med Frigg*.

Geri, se Freki.

Ginnungagab, afgrunden, hvori Jorden blev dannet, beliggende langt mod nord mellem Grønland og Vinlandet.

Gjall, se Helheim.

Gjallarhornet, Heimdals* lur, der meddelte gudernes ankomst til Valhal* samt advarede om truende farer.

Gladshheim, glædens bolig, som er en del af Valhal, hvor Aserne* og Einherjerne* holdt gilder på flæsket af den udødelige galt Sæhrimner*.

Gleipnir, bånd, se Fenrisulven.

Gna, gudinden Friggs* budbringer. Han krydsede himmelhvælvingen lige så hurtigt som lynet.

Gnomer, dværge, der boede i jordens indre eller i bjergene. Det var små, gamle mænd med store hoveder og langt skæg. De var klædt i grå eller blå kofter med røde

frygiske huer. Om dagen var de usynlige, men om aftenen forrådte de deres tilstedeværelse med bål, som de tændte, og støjen fra deres smedje. De var tjenstvillige og imødekommende over for mennesker, men viste sig også at være ondskabsfulde, hvis man narrede dem.

Gudrun, heltinde i den germanske mytologi. Hendes moder var blevet bortført af Hette fra Hegelingen.

Gudrun var forlovet med hertug Herwig af Sjælland og var ham tro i tretten år på trods af Hartmut af Normandiet, som havde bortført hende og ville ægte hende. Til sidst blev hun befriet af sin forlovede, Herwig.

Guldfaxe, Hrungrers* hest.

Guldtop, Heimdals* hest.

Gullinbursti, Frejs* galt, der bar ham hurtigere end nogen hest. Den var smedet af Brok* og Sindri*.

Gungnir, Odins* spyd.

Gyldenbørste = Gullinbursti*.

Gylfaginning, første del af Snorres Edda*.

Gymer, jætte, fader til Gerd*.

H

Hagen, person fra den germanske mytologi, bl.a. fra Nibelungenlied, hvor han er Siegfrieds* lumpne morder.

Hati og **Sköll**, de to ulve, der ustandseligt forfølger solen og månen. Hver gang, de er parat til at æde dem, opstår der en solformørkelse.

Heidrun, ged, der nipper til livstræet i Valhal* og ernærer guderne med sin mælk.

Heimdall, lysets gud, søn af Odin*. Han var gudernes vogter og befandt sig ved indgangen til Valhal*, hvor han med sit Gjallarhorn* meddelte de farer, der truede. Han kunne høre græsset gro og ulden vokse på fårene, og både ved dag og ved nat kunne han se tusind mile bort. Hans hest hed Guldtop. Han var født af ni jættekvinder og havde tænder af

guld.

Hel, datter af Loke* og jættekvinden Angrboda*, Underverdenens gudinde. Hel blev senere opfattet som et mandligt væsen og har også betegnet selve dødsriget.

Helheim, Hels* bolig, et dystert og tåget sted, som man ikke kunne forlade, fordi det var omgivet af floden Gjall.

Hermod, søn af Odin*, gudernes sendebud. Efter Balders* død sendte man ham på Odins hest, Sleipner*, til Hel for at bede hende om, at den afdøde måtte blive bragt til live igen.

Hildur, en af Valkyrierne*.

Himinbjørg, Heimdals* bolig. Hoder, Odins* blinde søn. Da Aserne vidste, at Balder* var udødelig, morede de sig med at skyde på ham. Loke gav Hoder en pil af misteltenen, det eneste, der kunne 'dræbe den unge gud. Derved blev han ufrivilligt brodermorder.

Holler, dødens og fortabeisens gud, han frembragte sygdomme og katastrofer. Han drev mennesker hen til sin hule for at tortere dem.

Hrimfakse, se Rimfaxe.

Hrungner, en af jætterne, den mægtigste i Jotunheim*, Thor* knuste ham med sin hammer. Se Magne.

Hugin (kundskab), Munin (hukommelse), Odins* to ravne. Om morgenen fløj de over Midgård* (jorden), og om aftenen satte de sig på Odins skuldre og fortalte alt, hvad de havde set.

Hvergelmir, se Yggdrasil.

Hymir, jætte fra Jotunheim*. Ved verdens undergang dirigerede han båden Naglfar* i kampen imod Aserne*. Da Hymir engang tog Thor med på fisketur, fangede Thor Midgårdssormen*, men Hymir huggede snøren over, så ormen sank i havet igen.

I

Idasletten, se Ragnarok.

Idun, den evige ungdoms gudinde, gift med Brage •. Hun ejede de

gyldne æbler, som gav de guder, cier spiste dem, evig ungdom. Hun bortførtes af jætten Tjasse, men Loke* forvandlede hende til en nød og tog hende med til Asgaard •.

J

Jamsakse, jættekvinde, ved Thor. moder til Magne*.

Jord, gudinde, der personificerede jorden, en af Odins* hustruer, der gav ham sønnen Thor*. Jormungand eller Midgårdssormen, mytologisk slange, der voksede sig så stor, at den omslyngede hele jorden. Søn af Angrboda• og Loke*.

Jotunheim, jætternes bolig. Jætteme, store, overnaturlige væsener, der boede i bjerge og fjelde (oprindeligt sikkert personificerede naturkræfter), hvorfra de bekrigede Aserne* og hinanden. Der var også Jætter i havet, hvor de fik skibene til at kæntre. Den nordiske mytologis Jætter var kloge og stærke. Navnet stammer fra oldnordisk jotunn og betyder egl. grovæder.

K

Krimhild, Nibelungenlieds* heltinde. Burgundisk prinsesse, søster til Gunther og gift med Siegfried*. Efter sidstnævntes død giftede hun sig med hunnerkongen Attila. Kvasir, se Galar.

L

Laga, kildernes og flodernes gudinde.

Lidskjälv, Odins* højsæde.

Liv og **Livtrase**, det eneste par, der overlevede Ragnarok*. De blev stamfædre til den nye race, fra dem kom de nye slægter, der befolkede hele verden.

Lofn, underordnet gudinde, der hjælper elskende.

Lokasenna, se Loke.

Loke, en af Aserne., listig og ondskabsfuld. Egentlig var han af Jætternes. æt. Ved Ragnarok• anførte han Jætternes kamp imod guderne. I sit forhold til

Angrboda. fik han alle slags uhyrer deriblandt Hel*. På utallige måder generede Loke de andre Aser; han fristede Hoder* til at dræbe Balder* og forhindrede bagefter Balders tilbagevenden fra død sriget. Ved et gæstebud hos Ægir* mødte han ubuden op og smædede alle de andre Aser (skildret i digtet Lokasenna [= Lokes strid] i den ældre Edda), så Thor måtte kaldes til hjælp. Loke søgte at ungå Asemes vrede ved at forvandle sig til en laks, men han blev fanget og lænket til tre klippestykker. Her drypper en edderorm gift pi ham, men hans hustru Sigyn opfanger giften i en skål. Kun hver gang, hun skal tømme skålen, rammer giften Loke, der trækker sig sammen i smerte, så hele jorden skælver derved. Lygtemænd, afdødes genfærd, der som spøgelse i nattens mørke hjemsøger moser og kirkegårde.

M

Magne, søn af Thor* og jættekvinden Jamsakse. Kun tre dage gammel kunne Magne løfte jætten Hrungners* ben bort fra Thors nakke. Thor var under kamp med jætten faldet og havde flet hans ben over sig, men ved Magnes hjælp vinder Thor kampen og fælder Hrungnar med sin hammer. Magne får Hrungners hest Guldfaxe. Efter Ragnarok* er Magne en af den nye gudeslægts grundlæggere.

Mani, personificering af månen, æret som en gud. Germanerne fejrede den mest ved ny- og ved fuldmåne.

Midgård, menneskers bolig I modsætning til gudernes Asgård.

Midgårdsormen, også kaldet Jormungand, mytisk slange, søn af Angrboda og Loke*. Den voksede sig så stor, at den

omslyngede hele jorden.

Mimer, jætte, der vogtede visdommens brønd for foden af verdens livstræ, asken Yggdrasil*. Mimer øste dagligt visdom af denne brønd og forhindrede guderne, selv Odin., at drikke deraf. Odin pantsatte sit ene øje til ham mod en slurk af visdomsbrønden. Aserne* fangede og dræbte ham. Han var også Siegfrieds* sværdsmed.

Misteltenen, en smuk og spinkel urt, der groede vest for Valhal., og som Frigg fandt for ubetydelig til at tage i ed, da alle ting måtte sværge ikke at skade Balder., Med Misteltenen blev Balder dræbt af den blinde Hoder*.

Mjølner (som knuser), Thors* hammer.

Mode, søn af Thor •. Munin, se Hugin.

Muspelheim, den hede verden på den ene side af Ginnungagab. over for Niflheim •.

N

Naglfar, vederstyggeligt skib, bygget af døde menneskers negle, det er et af Ragnaraks frygteligste syn.

Nanna, gift med Balder*, hun døde af sorg over hans død.

Narfi, se Vali.

Nat, se Dag.

Nibelungen (tågen), i den germanske mytologi race af dværge, efterkommere af Nibelung (barn af tågen). De ejede Nibelungernes skatte. Siegfried* dræbte deres konge og tilegnede sig skattene.

Nibelungenlied, sang fra det germanske heltepos, digtet omkr. 1200 i Sydøsttyskland. Det fortæller historien om Krimhild., den burgundiske prinsesse, gift med Slegfried*, og om Gunther, Dreimhilds broder, som vandt Brunhilds* gunst, takket være Siegfried. De

to kvinder stredes på grund af deres mænd, og Brunhild fik Hagen* til at dræbe Siegfried. Krimhild giftede sig senere med Attila, hunnernes konge, og hævnede sig på Hagen, Nibelungerne og på Attilas hunner. **Nidhogg**, se Yggdrasil. **Niflheim**, den kolde tågeverden på den ene side af Grinnungagab., hvor Hel. havde sin bolig og en af Yggdrasils* rødder endte.

Njord, frugtbarhedens og rigdommens gud, men tillige gud for vinden, havet, ilden og jagten. Frem for alt æret af sømændene, fader til Frej· og Freja*. Njord var gift med jættekvinden Skade og selv af Vanernes* æt, men givet som gidsel til Aserne efter disses kamp med Vanerne. Njords bolig hedder Noatun.

Noatun, se Njord.

Nord, en af de fire dværge, der bærer himmelhvælvingens fire hjørner på deres skuldre.

Norner, nordiske skæbnesgudinder Der var tre søstre: Urd = fortiden, Verdande = nutiden og Skuld = fremtiden. De boede ved foden af asken Yggdrasil*, som de vandede med vand fra Urds kilde. Ved hvert menneskes fødsel kommer nornerne og spinder dets livstråd.

O

Od, Frejas* mand.

Odin (germansk = Votan), guden over alle guderne. Skaberen af alt. Han bestemmer over livet og døden, krigen og freden. Han havde kun et øje, der strålede som solen. Det andet øje havde han pantsat hos Mimer· for at få visdom. På sin hest Sleipner* red han over himlen, ledsaget af ulvene Freki* og Geri. Dette ridt fremkalder uvejre og efterårsstorme. De to

ravne, Hugin* og Munin., meddeler ham om, hvad der sker på jorden. Han ejede ringen Draupnir* og spyddet Gungnir. Hans højsæde, hvorfra han så ud over hele jorden, hed Lidskjalv. Med hustruen Frigg. havde han sønnerne Balder* og Vidar*, med Jorden havde han sønnen Thor*. Oster, germansk gudinde for skønhed og forår.

R

Ragnarok (gudernes skæbne), gudernes undergang eller verdens endeligt. Myterne forudsiger det ondes tiltagende magt og en hård og lang vinter, Fimbulvinter*, som efterfølges af den store kamp mellem Aser* og Jætter*. De fleste Aser falder, jorden opsluges af ild og synker i havet, men der opstår en ny jord og en ny menneskeslægt. Balder* vender tilbage, og de guder, som ikke er faldet, samles på Idasletten (oldnordisk Idavollr).

Ran, gift med Ægir·, havets gudinde. Hun fanger mennesker i sit garn og drukner dem.

Rimfaxe, hesten, der trækker natten hen over himlen.

Rimthurserne, jætteslægt opstået af Ymers* armsved og af den søn, som Ymers ene ben avlede med det andet.

Ringhomi, Balders* skib, på hvilket hans bålfærd fandt sted.

S

Sif, Thors* hustru. Ioke*, der var jaloux, klippede hendes hår af, men blev tvunget til at udbedre skaden og lod derfor dværgene lave guldhår til Sif.

Siegfried, skikkelse i den germanske mytologi og hovedpersonen i Nibelungenlied*. Han var gift med Krimhild·, besejrede Nibelungerne* og røvede deres skatte. Han døde for Hagens* forræderiske hånd, da denne fik held til at ramme helten imellem

skuldrene, det eneste sted, hvor han var sårbar.

Sigurd, den skandinaviske Siegfried*. Sigurds sang fortæller beretningen om Siegfrieds tilfangetagelse af dragen, der vogtede Nibelungernes* skatte.

Sigyn, hustru til loke (se denne).

Sindri, dygtig dværg. Broks. ledsager.

Sjøfn, underordnet gudinde for elskov.

Skade, hustru til Njord (se denne).

Skinfaxe, se Dag.

Skuld, se Norner.

Skøn, se Hati.

Sleipner, Odins· hurtige hest, der havde 8 ben.

Sundhildfare, arkitekten Blasts* hingst. Ved hjælp af denne hest byggede han en uindtagelig fæstning til Aserne*. Loke* fjernede den.

Surt, ildens enorme jætte, der ved Ragnarok* kæmper imod Aserne. på skibet Naglfar*.

Syd, en af de fire dværge, der bærer himmelhvælvingen på deres skuldre.

Sæhrimner, den enestående galt, der ernærede Aserne. i Valhal*. Hver gang man skar et stykke af den, voksede det ud igen. Nogle myter siger, at galten blev dræbt hver aften og gen opstod hver morgen.

T

Thor, en af de mægtigste guder, tordenguden, identificeret med den germanske gud Donnar*. Han var en mægtig helt, gudernes og menneskenes forsvarer imod alt ondt. Hans bælte, Styrkegjordene, fordoblede hans kraft, med sin hammer "Mjølner"* knuste han sine angribere, når han slyngede den mod dem med sine jernhandsker. Med to bukke som forspand kørte han sin vogn over himmelbuen og fremkaldte torden. Med sin hustru har Thor sønnen Mode og datteren Trud, med jættekvinden Jamsakse sønnen Magne*. Ved Ragnarok. fælder Thor Midgårdsormen*, men bliver selv dræbt af dens gift. Sif* var hans

hustru og Tjalfe* hans tjener. Han havde et ubehageligt udseende og et rødt skæg.

Thrym, jætte, der stjæler Thors* hammer og skjuler den otte mil under jorden, men lover at levere den tilbage, hvis han får Freja* til brud. Thor må selv optræde forklædt i brudekjole for at få narret sin hammer fra Thrym.

Tjalfe Thors* tjener og budbringer. Han bevægede sig med lynets hast.

Trud, datter af Thor*.

Tyr, søn af Odin. og Frigg*, gud for krigen. Han bandt Fenrisulven·, men mistede en hånd. Man identificerede ham med Mars. Af hans navn er afledt ordet tirsdag.

Tøk, se Balder.

U

Udgård, Jætternes* borg i Jotunheim*.

Udgårdsloke, kongen i Udgård·, der fik besøg af loke. og Thor. og indbød dem til konkurrencer, som de ikke klarede sig i.

Ull, en gud, hvorom myterne næsten intet ved at fortælle. Har nok tidligere været en betydelig guddom (nævnes endda som Odins. stedfortræder), men er allerede på Eddaernes* tid trængt tilbage.

Urd, se Norner.

Valhal, de nordiske guders fornemste hal i Asgård*, hvor man modtog de helte, som var faldet i kampen. Einherjerne* opholder sig der og overgiver sig til kampens og gastronomiens glæder. De 640 døre i Valhal var så brede, at 960 Einherjer kunne gå igennem dem side om side.

Vali og **Narfi**, lokes* sønner, som Aserne* fangede, da de også fangede Loke. De forvandlede Vali til en ulv, som sønderrev Narfi, og loke blev bundet med Narfis tarme.

Valkyrier, Odins* sendebud. Deres arbejde bestod i at føre krigerne i kamp, vælge dem, der skulle dø, ledsage dem til Val hal. og tjene der. Valkyrierne bevægede sig på deres heste gennem både luft og vand.

Vaner, nordiske guder, slået af Aserne*, med hvem de senere blev gode venner. Blandt dem var Frej*, Freja* og Njord*.

Var, underordnet gudinde, der straffer dem, som ikke holder ord.

Verdande, se Norner ..

Vest (Vestri), en af de fire dværge, der bar himmelhvælvingens hjørner på deres skuldre.

Vidar, tavshedens gud, søn af Odin* og Frigg*. Ved Ragnarok* skal Vidar dræbe Fenrisulven*.

Vile (Vili) og **Ve**, sønner af Buri*, brødre til Odin*, kun ringe omtalt i myterne.

Voluspa, se Vølvens spådom.

Votan (den rasende), germansk navn for Odin. Germanerne identificerede ham med Merkur. Heraf det italienske Mercoledì (onsdag), fransk mercredi, engelsk wednesday.

Vølv, ordnord. volva, den, der fører en tryllestav. Gl. navn på spådomskvinde.

Vølvens spådom, oldnord. Voluspa, eddadigt, der er lagt i munden på en gl. spådomskone (vølv), og som beretter om verdens tilblivelse og undergang (Ragnarok*). Stammer fra 10. årh. og er af norsk eller islandsk oprindelse.

Y

Yggdrasil, asken, det hellige verdenstræ. Dets rødder gik helt ned til dødsriget, og dets top, hvis grene rørte himlen, bar Odins* trone. Ved Ragnarok* vil det blive brændt af Surt*. Træet havde en rod ved Urds brønd hos Aserne (se Nornerne), en anden ved Mimers* brønd hos Jætterne og en tredje ved brønden Hvergelmir i Niflheim*; her ligger ormen Nidhogg og gnaver i træets rod. Yggdrasil er et billede på hele verdensbygningen og kampen mellem godt og ondt.

Ymer, stamfader til Jætterne. Han blev skabt, da Muspelheims*

stråler ramte Niflheims* edderstrømme, hans næring er mælk fra koen Audhumla*. Ymer kaldes også Aurgelme.

Æ

Ægir, havets gud, der herskede over vandene og havde sin bolig med vægge og loft af guld på havets bund. Ægir var en jætte*, men stod i venskabsforhold til Aserne*. Hans hustru var Ran*, og bølgerne var deres døtre.

Ø

Øst eller Austri, en af de fire dværge, der bærer himmelhvælvingen på deres skuldre.

Å

Årvågen, en af solhestene.